

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (peto vijeće)

23. travnja 2015.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Poljoprivreda – Uredba (EZ) br. 1/2005 – Zaštita životinja tijekom prijevoza – Dugo putovanje iz države članice u treću državu – Članak 14. stavak 1. – Provjere koje se odnose na plan puta, a koje provodi nadležno tijelo u mjestu polaska prije dugih putovanja – Primjenjivost te odredbe u vezi s dijelom putovanja koje se odvija izvan područja Europske unije – Primjenjivost pravnih pravila koja su određena navedenom uredbom na taj dio putovanja“

U predmetu C-424/13,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (Njemačka), odlukom od 2. srpnja 2013., koju je Sud zaprimio 25. srpnja 2013., u predmetu

Zuchtvieh-Export GmbH

protiv

Stadt Kempten,

uz sudjelovanje:

Landesanwaltschaft Bayern,

SUD (peto vijeće),

u sastavu: T. von Danwitz, predsjednik vijeća, C. Vajda, A. Rosas, E. Juhász i D. Šváby (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: Y. Bot,

tajnik: I. Illéssy, administrator,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 10. srpnja 2014.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Zuchtvieh-Export GmbH, C. Winterhoff i A. Wolowski, *Rechtsanwälte*,
- za Stadt Kempten, N. Briechle, u svojstvu agenta,
- za Landesanwaltschaft Bayern, R. Käß, u svojstvu agenta,
- za litavsku vladu, D. Kriaučiūnas i V. Čepaitė, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: njemački

— za Europsku komisiju, F. Erlbacher i H. Kranenborg kao i B. Eggers, u svojstvu agenata, saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 11. rujna 2014., donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2005 od 22. prosinca 2004. o zaštiti životinja tijekom prijevoza i s prijevozom povezanih postupaka i o izmjeni direktiva 64/432/EEZ i 93/119/EZ i Uredbe (EZ) br. 1255/97 (SL 2005, L 3, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 58., str. 151.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Zuchtvieh-Export GmbH (u daljnjem tekstu: Zuchtvieh-Export) i Stadt Kempten u vezi s njegovom odlukom, u svojstvu nadležnog tijela iz mjesta polaska, da odbije carinjenje pošiljki goveda koje se trebaju prevesti cestom iz Kempten (Njemačka) u Andijan (Uzbekistan).

Pravni okvir

- 3 Uredba br. 1/2005 sadrži, među ostalim, sljedeće uvodne izjave:
  - „(1) U Protokolu o zaštiti i dobrobiti životinja priloženom [UEZ] Ugovoru traži se da u izradi i provedbi poljoprivredne i prijevozne politike Zajednica i države članice posvete punu pozornost uvjetima o dobrobiti životinja.
[...]
  - (5) Zbog dobrobiti životinja prijevoz životinja na dugim putovanjima, uključujući životinje za klanje, mora biti ograničen što je više moguće.
[...]
  - (11) Potrebno je osigurati dosljednu i učinkovitu primjenu ove Uredbe u Zajednici s obzirom na njezino temeljno načelo prema kojem se životinje ne smiju prevoziti na način koji bi mogao izazvati njihovu ozljedu ili neopravdanu patnju i uputno je utvrditi iscrpne odredbe o posebnim potrebama koje se javljaju u vezi s različitim vrstama prijevoza. Takvi se propisi trebaju tumačiti i primjenjivati u skladu s naprijed spomenutim načelom i na vrijeme se osuvremenjivati kad god se čini, s obzirom na nove znanstvene spoznaje, da više ne osiguravaju poštivanje gore navedenog načela za specifične vrste životinja ili vrste prijevoza.
[...]
- 4 Članak 1. Uredbe br. 1/2005, koji definira područje primjene te uredbe, određuje:
  - „1. Ova se Uredba primjenjuje na prijevoz živih kralježnjaka koji se prevoze u Zajednici, uključujući posebne preglede koje trebaju obaviti službenici za pošiljke koje napuštaju carinsko područje Zajednice ili u njega ulaze.

2. Samo članci 3. i 27. primjenjuju se na:

- (a) prijevoz životinja koji obavljaju poljoprivrednici svojim poljoprivrednim vozilima ili prijevoznim sredstvima u slučajevima kad zemljopisni uvjeti uvjetuju prijevoz zbog sezonskog preseljenja određenih vrsta životinja u druga klimatska područja;
- (b) prijevoz svojih vlastitih životinja svojim vlastitim prijevoznim sredstvima koji obavljaju poljoprivrednici na udaljenosti manjoj od 50 km od svog poljoprivrednoga gospodarstva.

[...]“

5 Članak 2. te uredbe sadrži među ostalim sljedeće definicije:

„[...]“

- (d) ‚granična inspekcijska postaja‘ znači svako nadzorno mjesto koje je određeno i odobreno u skladu s člankom 6. Direktive [Vijeća] 91/496/EEZ [od 15. srpnja 1991. o utvrđivanju načela o organizaciji veterinarskih pregleda životinja koje se unose u Zajednicu iz trećih zemalja i o izmjeni direktiva 89/662/EEZ, 90/425/EEZ i 90/675/EEZ (SL L 268, str. 56.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 13., str. 98.)] za obavljanje veterinarskog pregleda životinja koje dolaze iz trećih zemalja na granici teritorija Zajednice;

[...]

- (f) ‚nadležno tijelo‘ znači središnje tijelo države članice nadležno za obavljanje provjera dobrobiti životinja ili svako drugo tijelo na koje prenese svoje ovlasti;

[...]

- (h) ‚kontrolne točke‘ znači kontrolne točke iz Uredbe [Vijeća] (EZ) br. 1255/97 [od 25. lipnja 1997. o kriterijima Zajednice za odmorišta te izmjeni plana puta koji se navodi u Prilogu Direktivi 91/628/EEZ (SL L 174, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 32., str. 43.)];

- (i) ‚izlazna točka‘ znači granična inspekcijska postaja ili neko drugo mjesto koje je odredila država članica gdje životinje napuštaju carinsko područje Zajednice;

- (j) ‚putovanje‘ znači cjelokupan prijevoz od mjesta polazišta do mjesta odredišta, uključujući svaki istovar, smještaj i utovar koji se odvija na usputnim mjestima putovanja;

[...]

- (m) ‚dugo putovanje‘ znači putovanje koje traje više od 8 sati, a koje počinje trenutkom kretanja prve životinje iz pošiljke;

[...]

- (s) ‚mjesto odredišta‘ znači mjesto u kojem se životinja istovaruje iz prijevoznog sredstva i

- i. prihvaća najmanje 48 sati prije odlaska;

- ii. klanja;

(t) ‚mjesto odmora ili pretovara‘ znači svako mjesto tijekom putovanja koje nije odredište, uključujući i mjesto na kojem životinje mijenjaju prijevozno sredstvo bez obzira na to istovaruju li se ili ne;

[...]

(w) ‚prijevoz‘ znači kretanje životinja jednim ili više prijevoznih sredstava i povezani postupci, uključujući utovar, istovar, pretovar i odmor dok se ne završi istovar životinja u mjestu odredišta;

[...]“

6 U skladu s člankom 3. Uredbe br. 1/2005, naslovljenim „Opći uvjeti za prijevoz životinja“:

„Nitko ne smije prevoziti životinje niti učiniti da se prevoze na način koji bi kod njih mogao izazvati ozljedu ili nepotrebnu patnju.

Nadalje, moraju se ispuniti sljedeći uvjeti:

(a) moraju se unaprijed poduzeti sve potrebne mjere kako bi se na najmanju moguću mjeru smanjila duljina putovanja i zadovoljile potrebe životinja tijekom putovanja;

(b) životinje moraju biti sposobne za putovanje;

(c) prijevozna sredstva moraju se projektirati, izraditi, održavati i njima se mora upravljati na takav način da se izbjegne ozljeđivanje i patnja životinja te osigura njihova sigurnost;

[...]

(e) osoblje koje rukuje životinjama mora biti za to odgovarajuće obrazovano, ili nadležno za isto kako bi moglo obavljati zadaće bez primjene sile ili koje druge metode koja može izazvati nepotreban strah, ozljedu ili patnju;

(f) prijevoz se obavlja bez kašnjenja do mjesta odredišta, a uvjeti stanja životinja redovito se provjeravaju i održavaju na odgovarajući način;

(g) za životinje se mora osigurati dovoljna podna površina i visina, primjerena njihovoj visini i trajanju putovanja;

(h) životinjama se u odgovarajućim razmacima osiguravaju voda, hrana i odmor, a kakvoćom i količinom moraju odgovarati njihovoj vrsti i veličini.“

7 Članak 5. Uredbe br. 1/2005, naslovljen „Planiranje obveza za prijevoz životinja“, određuje:

„[...]

3. Organizatori su dužni za svako putovanje osigurati:

(a) da se dobrobit životinja ne ugrozi nedovoljnom koordinacijom pojedinih dijelova putovanja i da se u obzir uzmu vremenski uvjeti [...]

[...]

4. Za duga putovanja između država članica i s trećim zemljama za domaće kopitare, osim registriranih, i domaće životinje goveđih, ovčjih, kozjih i svinjskih vrsta, [(u daljnjem tekstu: odnosne životinje)], prijevoznici i organizatori moraju poštivati odredbe o putovanju iz Priloga II.“

8 U skladu s člankom 6. stavcima 3. i 4. te uredbe:

„3. Prijevoznici su dužni prevoziti životinje u skladu s tehničkim pravilima navedenim u Prilogu I.

4. Prijevoznici su dužni povjeriti postupanje sa životinjama osoblju koje je upoznato s odgovarajućim odredbama iz priloga I. i II.“

9 Članak 8. stavak 2. Uredbe br. 1/2005 predviđa:

„Skrbnici su dužni pregledati sve životinje koje stižu u mjesto provoza ili mjesto odredišta te utvrditi jesu li životinje izložene ili jesu li bile izložene dugom putovanju između država članica i trećih zemalja. U slučaju dugih putovanja [odnosnih životinja] skrbnici su dužni pridržavati se odredaba o planu puta iz Priloga II.“

10 Članak 14. te uredbe naslovljen je „Provjere i druge mjere koje se odnose na plan puta, a koje provodi nadležno tijelo prije dugih putovanja“. Njezin stavak 1. glasi kako slijedi:

„U slučaju dugih putovanja između država članica i s trećim zemljama [za odnosne životinje], nadležno tijelo iz mjesta polaska dužno je:

(a) obaviti odgovarajuće provjere kako bi utvrdilo:

- i. da prijevoznici navedeni u planu puta imaju odgovarajuća valjana ovlaštenja za obavljanje prijevoznike djelatnosti, valjane certifikate o udovoljavanju prijevoznih sredstava za duga putovanja i valjane certifikate o osposobljenosti za vozače i pratitelje;
- ii. da je plan puta koji podnosi organizator realan i da pokazuje pridržavanje odredaba ove Uredbe;

(b) kad ishod provjera predviđenih točkom (a) ne zadovoljava, zatražiti od organizatora da promijeni mjere za planirano dugo putovanje tako da se pridržava odredaba ove Uredbe;

(c) kad ishod provjera predviđenih točkom (a) zadovoljava, nadležno je tijelo dužno ovjeriti plan puta;

(d) što je prije moguće poslati pojedinosti o planiranim dugim putovanjima navedenim u planu puta nadležnom tijelu u mjestu odredišta, o mjestu izlaska ili kontrolnom mjestu putem sustava razmjene informacija iz članka 20. Direktive [Vijeća] 90/425/EEZ [od 26. lipnja 1990. o veterinarskim i zootehničkim pregledima koji se primjenjuju u trgovini određenim živim životinjama i proizvodima unutar Zajednice s ciljem uspostave unutarnjeg tržišta (SL L 224, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 13., str. 66.)].“

11 Članak 15. stavak 2. navedene uredbe određuje:

„U slučaju dugih putovanja između država članica i s trećim zemljama, provjera sposobnosti za putovanje na mjestu polaska, navedena u poglavlju I. Priloga I., obavlja se prije utovara kao dio zdravstvene provjere životinja kako je navedeno u odgovarajućim veterinarskim propisima, u rokovima predviđenim tim propisima.“

12 Članak 21. Uredbe br. 1/2005 odnosi se na „preglede na izlaznim točkama i graničnim inspekcijskim postajama“. Glasi kako slijedi:

„1. [...] kad životinje dođu na izlazne točke ili granične inspekcijske postaje, službeni veterinari država članica dužni su provjeriti da se životinje prevoze u skladu s ovom Uredbom, a posebno:

- (a) da su prijevoznici podnijeli primjerak valjanog ovlaštenja [...];
- (b) da su vozači cestovnih vozila koji prevoze [odnosne životinje] ili perad i pratitelji pokazali valjanu potvrdu o osposobljenosti [...];
- (c) da su životinje sposobne nastaviti putovanje;
- (d) da su prijevozna sredstva u kojima životinje nastavljaju putovanje u skladu s odredbama iz poglavlja II. i, gdje je to primjenjivo, poglavlja VI. Priloga I.;
- (e) da su u slučaju izvoza prijevoznici osigurali dokaz da je putovanje iz mjesta polaska do prvog mjesta istovara u zemlji konačnog odredišta u skladu s međunarodnim sporazumom iz Priloga V. koji je na snazi u navedenim trećim zemljama;
- (f) jesu li [odnosne životinje] prevezene ili će se prevoziti na dugim putovanjima.

2. U slučaju dugih putovanja na kojima se prevoze [odnosne životinje], službeni veterinari na izlaznim točkama i graničnim inspekcijskim postajama obavljaju i evidentiraju provjere navedene u odjeljku 3. „Mjesto odredišta“ plana puta [navedenog] u Prilogu II. Evidenciju o tim provjerama i provjeri iz stavka 1. čuva nadležno tijelo tijekom razdoblja od najmanje tri godine od datuma provjera [...]

3. Kad nadležno tijelo smatra da životinje nisu sposobne završiti svoje putovanje, one se istovaruju, napajaju, hrane i odmaraju.“

13 Poglavlje V. Priloga I. Uredbi br. 1/2005 sadržava pravila koja se odnose na vremenske razmake između pojenja i hranjenja kao i na trajanje putovanja i odmora. U skladu s točkom 1.4. podtočkom d. i točkom 1.5. tog poglavlja, u vezi s govedima, duga putovanja cestom moraju nakon 14 sati prijevoza uključivati odmor od najmanje sat vremena tijekom kojega im se mora dati tekućina i, po potrebi, hrana, nakon čega se mogu ponovno prevoziti u trajanju od najdulje 14 sati, a nakon toga se moraju istovariti, napojiti i nahraniti te se najmanje 24 sata odmarati.

14 Prilog II. toj uredbi sadržava odredbe koje se odnose na dnevnik puta, vođenje kojega nalaže članak 5. stavak 4. navedene uredbe prijevoznicima i organizatorima u slučaju dugih putovanja kod odnosnih životinja između država članica kao i s trećim zemljama. Taj dnevnik sadržava pet dijelova koji se odnose na planiranje, mjesto polaska, mjesto odredišta, izjavu prijevoznika koja se, s jedne strane, odnosi na stvarni put, točke za odmor, za pretovar i za izlaz i, s druge strane, na ozlijeđene ili usmrćene životinje tijekom prijevoza te na moguća izvješća o odstupanjima. Taj prilog sadržava među ostalim sljedeće odredbe:

„[...]“

3. Organizator je dužan:

[...]

- (b) osigurati da nadležno tijelo iz mjesta polaska dobije potpisan primjerak dijela 1. dnevnika puta, ispravno ispunjen, osim brojeva veterinarske svjedodžbe, dva radna dana prije vremena polaska, na način kako to definira to nadležno tijelo;

- (c) pridržavati se naputaka koje nadležno tijelo daje u skladu s točkom (a) članka 14. stavka 1.;
- (d) osigurati da dnevnik puta bude ovjeren žigom kao što se to traži na temelju članka 14. stavka 1.;
- (e) osigurati da dnevnik puta prati životinje tijekom putovanja do točke odredišta ili, u slučaju izvoza u treću zemlju, barem do mjesta izlaska.

4. Skrbnici u mjestu polaska i, kad se mjesto odredišta nalazi unutar područja Zajednice, skrbnici u mjestu odredišta moraju ispuniti i potpisati relevantne dijelove dnevnika puta. Oni izvješćuju nadležno tijelo što je prije moguće o svakom odstupanju od primjene odredaba ove Uredbe na primjerku iz dijela 5.

[...]

7. Kad se životinje izvoze u treću zemlju, prijevoznici daju plan puta službenom veterinaru na izlaznoj točki.

U slučaju davanja poticaja za izvoz živih goveda, ne traži se dio 3. dnevnika puta ako se u skladu s poljoprivrednim propisima traži izvješće.

8. Prijevoznik iz dijela 3. dnevnika puta dužan je čuvati:

- (a) primjerak ispunjenog dnevnika puta;

[...]

[Navedeni] [d]okumenti [...] daju se na uvid nadležnom tijelu koje je prijevozniku izdalo odobrenje, a na zahtjev i nadležnom tijelu mjesta polaska, u roku od mjesec dana nakon što su ispunjeni, a prijevoznik ih je dužan čuvati tijekom najmanje tri godine od datuma pregleda.

Dokumenti navedeni u točki (a) vraćaju se nadležnom tijelu iz mjesta polaska u roku od mjesec dana nakon završenog putovanja, osim ako se ne upotrebljavaju [navigacijski] sustavi navedeni u članku 6. stavku 9. [...]"

15 Dodatak Prilogu II. Uredbi br. 1/2005 sadrži primjerak s različitim dijelovima dnevnika puta. Prvi od tih dijelova, naslovljen „Planiranje“, sadržava niz rubrika, među kojima su one koje se odnose na ukupno trajanje putovanja (rubrika 2.), mjesta, zemlje, datum i vrijeme polaska (rubrike 3.1 do 3.3), mjesta i zemlje odredišta te datum i vrijeme dolaska (rubrike 4.1 do 4.3), vrste i broj životinja (rubrike 5.1 i 5.2), ukupnu procijenjenu težinu pošiljke i ukupni predviđeni prostor za pošiljku (rubrike 5.4 i 5.5), popis točaka za odmor, vrijeme dolaska pošiljke i trajanje odmora (rubrike 6.1 do 6.3) te izjavu organizatora putovanja prema kojoj je poduzeo odgovarajuće mjere za očuvanje dobrobiti životinja tijekom tog cijelog putovanja, u skladu s odredbama Uredbe br. 1/2005.

Glavni postupak i prethodna pitanja

16 Zuchtvieh-Export je unajmio dva kamiona za prijevoz 62 goveda iz Kemptena u Andijan preko Poljske, Bjelorusije, Rusije i Kazakstana, što je putovanje dugo 7000 km. Taj prijevoz trebao se odvijati od 23. travnja do 2. svibnja 2012. Radilo se o izvozu za koji nije bilo zahtijevano davanje izvoznih subvencija.

- 17 Odjeljak 1. rubrika 6. dnevnika puta, koji je podnesen u okviru navedenog zahtjeva za carinjenje, navodi kao jedine točke odmora ili pretovara za dio putovanja koji se odvija na državnom području odnosnih trećih zemalja mjesta Brest (Bjelarus) i Karaganda (Kazakstan), na koja je dolazak bio predviđen 24. travnja u 13 sati i 30. travnja u 15 sati, a među kojima je predviđeno trajanje putovanja iznosilo 146 sati. Iz odluke suda koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku proizlazi da su između navedenih mjesta bile predviđene pauze tijekom kojih su se životinje trebale nahraniti i napojiti, ali ne i istovariti. Zadnji dio putovanja između Karagande i Andijana trebao je trajati dodatnih 29 sati.
- 18 Odlukom od 30. siječnja 2012. Stadt Kempten je odbio carinjenje odnosnih pošiljki goveda, zahtijevajući da se planiranje puta izmijeni na način da se odredbe Uredbe br. 1/2005 poštuju također za dio putovanja koji se odvijao na državnom području odnosnih trećih zemalja, između Bresta i Andijana, što nije bio slučaj s obzirom na podatke o planiranju navedene u odjeljku 1. navedenog dnevnika puta.
- 19 Osim zahtjeva za privremenu pravnu zaštitu koji nije usvojen, Zuchtvieh-Export je pokrenuo postupak o meritumu protiv te odluke Stadt Kemptena, povodom kojeg u žalbenom postupku sada odlučuje Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (Visoki upravni sud Bavarske). U okviru tog postupka Zuchtvieh-Export zahtijeva među ostalim da se utvrdi da je navedena odluka nezakonita i da se izda nalog Stadt Kemptenu da provede carinjenje pošiljke odnosnih goveda.
- 20 Središnje pitanje koje se postavlja u okviru glavnog postupka jest to primjenjuje li se u slučaju dugog putovanja koje počinje na području Europske unije, ali završava izvan tog područja, Uredba br. 1/2005 također na dio tog puta koji se odvija na državnom području jedne ili više trećih zemalja. To pitanje se u biti postavlja u odnosu na odobrenje ili odbijanje odobrenja za prijevoz koje daje nadležno tijelo iz mjesta polaska na temelju podataka o planiranju puta navedenih u odjeljku 1. dnevnika puta koji je podnesen tom tijelu u okviru provjere predviđene člankom 14. Uredbe br. 1/2005.
- 21 Sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku smatra da mnoge odredbe Uredbe br. 1/2005 podržavaju tezu prema kojoj u takvom slučaju nadležno tijelo iz mjesta polaska može odobriti prijevoz ovjeravajući dnevnik puta samo ako je vidljivo da su se odredbe te uredbe također poštovala izvan državnog područja Unije. On glede toga navodi članke 1., 3., 5. i 21. stavak 1. točku (e) navedene uredbe, ali upućuje osobito na Dodatak Prilogu II. te uredbe, gdje se nalazi obrazac s različitim dijelovima dnevnika puta, a osobito na njegov odjeljak 1. koji se odnosi na planiranje putovanja.
- 22 Taj sud navodi, s jedne strane, rubrike 2. do 4. tog odjeljka 1. (koje se odnose na predviđeno ukupno trajanje putovanja, mjesto i vrijeme polaska, mjesto odredišta i vrijeme dolaska), koje zajedno s definicijom „putovanja“ iz članka 2. točke (j) Uredbe br. 1/2005 upućuju da se moraju dati podaci za cjelokupno putovanje.
- 23 S druge strane taj sud ističe izjavu koja je predmet rubrike 7. navedenog odjeljka 1., prema kojoj [je] organizator „pripremio odgovarajuća rješenja za očuvanje dobrobiti životinja tijekom [tog] cijelog putovanja, u skladu s odredbama Uredbe [br. 1/2005]“.
- 24 Navedeni sud također navodi da čak i u slučaju izvoza, iako prijevoznik u skladu s točkom 7. Priloga II. Uredbi br. 1/2005 daje plan puta službenom veterinaru na izlaznoj točki, on međutim u skladu s točkom 8. tog priloga mora sačuvati jedan njegov primjerak i vratiti ga nadležnom tijelu iz mjesta polaska.
- 25 Ako bi se prihvatila teza da se prijevoz te vrste može odobriti samo ako su prema planu puta odredbe Uredbe br. 1/2005 također poštovala za dio putovanja koji se odvija izvan područja Unije, sud koji je uputio zahtjev smatra da se organizator putovanja ne može ograničiti na to da izjavi da će odredbe koje su na snazi u odnosnim trećim zemljama i eventualno međunarodne konvencije primjenjive u tim zemljama biti poštovala. To također mora biti vidljivo u napomenama u dnevniku puta. Međutim, to ovdje nije slučaj jer odjeljak 1. dnevnika puta iz glavnog postupka ne sadrži nikakav

konkretan podatak, u smislu u kojem taj pojam treba shvatiti u članku 14. stavku 1. točki (a) podtočki ii. Uredbe br. 1/2005, jer ne navodi nijednu točku za odmor tijekom obuhvaćenog dijela putovanja između Bresta i Karagande, kao i između tog zadnjeg naselja i Andijana, konačnog mjesta odredišta. Osim toga, ako bi nadležno tijelo iz mjesta polaska ovjerilo dnevnik, to bi značilo da se putovanje odobrava u svim njegovim pojedinostima, sve do konačnog mjesta odredišta, što također ne bi bilo primjereno naspram nadležnih tijela u trećim državama.

- 26 Prema suprotnoj tezi koju zastupa Zuchtvieh-Export, odobrenje plana putovanja u okviru provjera na temelju članka 14. Uredbe br. 1/2005 odnosi se samo na dio putovanja za koji je ta uredba primjenjiva *ratione loci*. Više njezinih odredbi, među kojima članak 21. stavak 1. točka (e) koji se odnosi na provjere na izlaznim točkama ili graničnim inspeksijskim postajama, upućuje na to da se sustav koji on uspostavlja ne primjenjuje izvan granica Unije.
- 27 Zuchtvieh-Export također ističe da je nerealna i kontraproduktivna primjenjivost pravnih pravila Uredbe br. 1/2005 izvan područja Unije, a osobito onih u njenom poglavlju V. Priloga I., koje se odnosi na vremenske razmake između pojenja i hranjenja životinja te na trajanje putovanja i odmora. Naime, u trećim zemljama postoji jako mali broj higijenski i tehnički sigurnih staja gdje se životinje u prijevozu mogu istovariti kako bi se odmorile, tako da su rizici od ozljeđivanja i međusobne kontaminacije veliki. Pravna pravila koja se uspostavljaju tom uredbom neodvojiva su od kvalitete infrastrukture predviđene za prijevoz životinja na području Unije, osobito kontrolnih točaka koje su mjesta za odmor koja su tamo postavljena i za koja članak 36. navedene uredbe propisuje tehničke i sanitarne uvjete.
- 28 Osim toga, činjenicu da pravna pravila Uredbe br. 1/2005 nisu nužno primjenjiva s materijalnog stajališta u svakom slučaju pokazuje članak 30. stavak 6. te uredbe koji određuje mogućnost odstupanja za duga putovanja kako bi se uzela u obzir udaljenost određenih regija od kopnenog dijela Unije.
- 29 Iz rubrike 6. odjeljka 1. obrasca dnevnika puta naslovljenog „popis točaka za odmor, pretovar ili predviđeni izlaz“ još proizlazi da organizator putovanja nije dužan navesti sve točke za odmor. Uostalom, zemljopisne zadanosti ne dopuštaju uvijek da se predvide mjesta na kojima će se uzeti odmor.
- 30 Nadalje, navedena pravna pravila mogu biti protivna primjenjivim pravilima u odnosnim trećim zemljama, kao što su ona koja su na snazi u Rusiji, gdje je ustaljena praksa nadležnih tijela da zabranjuju istovar životinja tijekom odmora.
- 31 Naposljetku, načelo teritorijalnosti govori u prilog primjenjivosti Uredbe br. 1/2005 ograničene na područje Unije.
- 32 Na te argumente Stadt Kempten i Landesanstalt für Tiergesundheit Bayern odgovaraju da nedostupnost točaka za odmor izvan područja Unije ne oslobađa prijevoznike odgovornosti od poštovanja obveza koje im glede toga nameće ta uredba, da nedostatak mjesta za istovar životinja tijekom razdoblja odmora znači da se prostor za prijevoz ne čisti i da se ne jamči ni pojenje ni individualna kontrola svih životinja, da to čak nije ni moguće. Stoga, s obzirom na uvodnu izjavu 5. navedene uredbe, prema kojoj prijevoz na dugim putovanjima mora biti ograničen što je više moguće, treba smatrati da se određeni prijevozi jednostavno ne mogu obaviti zbog nemogućnosti poštovanja primjenjivih pravnih pravila.
- 33 U tom je kontekstu Bayerischer Verwaltungsgerichtshof odlučio prekinuti postupak i postaviti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Treba li članak 14. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 1/2005 tumačiti na način da kod dugog putovanja odnosnih životinja, kada se mjesto polaska nalazi u državi članici Europske unije, a mjesto odredišta u trećoj zemlji, nadležno tijelo u mjestu polaska smije ovjeriti plan puta koji je dostavio

organizator putovanja, primjenom članka 14. stavka 1. točke (c) te uredbe, samo kada plan puta ispunjava uvjete za cijelu udaljenost prijevoza od mjesta polaska do mjesta odredišta koji su određeni u članku 14. stavku 1. točki (a) podtočki ii., to jest i za dijelove puta koji se u potpunosti nalaze izvan područja Unije?

2. Treba li članak 14. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 1/2005 tumačiti na način da nadležno tijelo u mjestu polaska prema ovom propisu, sukladno članku 14. stavku 1. točki (b) te uredbe, može obvezati organizatora putovanja da izmijeni planiranje predviđenog dugog putovanja tako da poštuje odredbe ove uredbe za cijelo putovanje od mjesta polaska do mjesta odredišta, čak i ako se pojedini dijelovi puta nalaze isključivo u trećim zemljama?“

O prethodnim pitanjima

- 34 Svojim pitanjima, koja treba ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u bitnome pita treba li članak 14. stavak 1. Uredbe br. 1/2005 tumačiti na način da, kako bi prijevoz odnosnih životinja koji uključuje dugo putovanje koje počinje na području Unije i koje se odvija izvan tog područja moglo odobriti nadležno tijelo u mjestu polaska, organizator putovanja mora podnijeti plan puta koji je s obzirom na mjere koje su predviđene za to putovanje realan i koji pokazuje da će se odredbe te uredbe poštovati, uključujući za dio putovanja koji će se odvijati na državnom području trećih zemalja, pri čemu je navedeno nadležno tijelo ovlašteno, ako to nije slučaj, zahtijevati da se navedene mjere izmijene na način da se osigura poštovanje navedenih odredbi za cijelo to putovanje.
- 35 Uvodno valja navesti da iz uvodne izjave 1. Uredbe br. 1/2005 s jedne strane proizlazi da se uredba temelji na Protokolu (br. 33) o zaštiti i dobrobiti životinja, priloženom UEZ-u, na temelju kojeg Zajednica i države članice moraju posvetiti punu pažnju uvjetima o dobrobiti životinja kada oblikuju i provode politiku Zajednice, osobito u područjima poljoprivrede i prijevoza. Prema sudskoj praksi zaštita dobrobiti životinja predstavlja legitimni cilj u općem interesu čija je važnost među ostalim dovela do donošenja tog protokola od strane država članica (vidjeti u tom smislu presude *Viamex Agrar Handel i ZVK*, C-37/06 i C-58/06, EU:C:2008:18, t. 22. i *Nationale Raad van Dierenkwekers en Liefhebbers i Andibel*, C-219/07, EU:C:2008:353, t. 27.). Navedenom protokolu sada odgovara članak 13. UFEU-a, odredba opće primjene UFEU-a iz njegovog prvog dijela koji je posvećen načelima.
- 36 Osim toga, iz uvodnih izjava 5. i 11. te uredbe proizlazi da je zakonodavac želio utvrditi iscrpne odredbe utemeljene na načelu prema kojem se životinje ne smiju prevoziti na način koji bi mogao izazvati njihovu ozljedu ili neopravdanu patnju, smatrajući da prijevoz životinja na dugim putovanjima mora biti što je više moguće ograničen.
- 37 Najprije treba navesti da iz više odredbi Uredbe br. 1/2005 proizlazi da ona nameće obveze ne samo za prijevoz živih kraljeznjaka koji se odvijaju isključivo na području Unije, nego također i na prijevoz čije je mjesto polaska na tom području, a odredište u trećim zemljama, kao što je prijevoz iz glavnog postupka. To su u biti, osim članka 14. te uredbe, članak 1. stavak 1., članak 2. točka (i), članak 5. stavak 4., članak 8. stavak 2., članak 15. stavak 2. i članak 21. Uredbe.
- 38 Glede toga, ne treba se ograničiti na izdvojeno čitanje prvog dijela članka 1. stavka 1. Uredbe br. 1/2005, prema kojem se ta uredba primjenjuje na prijevoze životinja u Uniji. Osobito drugi dio te odredbe koji se odnosi na posebne preglede koji se primjenjuju na pošiljke koje napuštaju carinsko područje Unije ili u njega ulaze uzima u obzir vanjsku dimenziju u odnosu na to područje koju takvi prijevozi mogu imati. U tom kontekstu Uredba br. 1/2005 u svom članku 2. točki (i) daje definiciju pojma „izlazna točka“ koja se odnosi na mjesto gdje životinje napuštaju područje Unije.

- 39 Nadalje, druge odredbe navedene u točki 37. ove presude također se odnose na prijevoze životinja s polazištem na području Unije i odredištem u trećoj zemlji. Osobito obveze koje članak 5. stavak 4. i članak 8. stavak 2. te uredbe nameću organizatorima, prijevoznicima i skrbnicima životinja izričito upućuju ne samo na duga putovanja između država članica, nego također i na ona prema trećim zemljama.
- 40 Isto vrijedi i za provjere koje provodi nadležno tijelo na temelju članka 14. stavka 1., članka 15. stavka 2. i članka 21. stavka 1. Uredbe br. 1/2005. Konkretno, članak 14. te uredbe koji se odnosi na „provjere i druge mjere koje se odnose na plan puta, a koje provodi nadležno tijelo prije dugih putovanja“, primjenjuje se, prema samom tekstu njegovog stavka 1., na „duga putovanja između država članica i s trećim zemljama“.
- 41 U svojim očitovanjima podnesenima Sudu Europska komisija je smatrala, pozivajući se osobito na članak 21. stavak 1. Uredbe br. 1/2005, da ta uredba za takve prijevoze, u vezi s dijelom tih prijevoza koji se odvija izvan Unije, propisuje poseban pregled koji se odnosi samo na određene temeljne zahtjeve iz navedene uredbe, odnosno na one koji proizlaze iz njezinog članka 3.
- 42 Glede toga najprije valja navesti da prijevozi s polazištem na području Unije i odredištem u trećim zemljama nisu dijelovi prijevoza za koje članak 1. stavak 2. Uredbe br. 1/2005 izričito predviđa da se primjenjuju samo članci 3. i 27. te uredbe.
- 43 Zatim, iako članak 21. stavak 1. Uredbe br. 1/2005 doduše predviđa posebne preglede u okviru kojih nadležna tijela, među ostalim, obavljaju provjeru određenog broja posebnih zahtjeva koji proizlaze iz te uredbe, ipak ta odredba obvezuje ta tijela da usto provjere „da se životinje prevoze u skladu s [t]om Uredbom“, ne ograničavajući doseg te provjere s obzirom na pojedine njezine odredbe.
- 44 U vezi konkretno s dobivanjem ovlaštenja od nadležnog tijela iz mjesta polaska, treba navesti da se tekst članka 14. stavka 1. točke (a) podtočke ii. i točke (b) Uredbe br. 1/2005, koji se izričito odnosi na prijevoze životinja s polazištem na području Unije i odredištem u trećim zemljama, odnosi na pridržavanje odredaba te uredbe. Glede toga nije predviđena nikakva razlika između prijevoza u Uniji i onih prema trećim zemljama.
- 45 U istom smislu ni odredbe koje se odnose na poštovanje bitnih obveza tijekom dugog putovanja, iz članka 5. stavka 4., članka 6. stavaka 3. i 4. i članka 8. stavka 2. Uredbe br. 1/2005, također ne prave razliku između prijevoza životinja koji se odvija unutar Unije i prijevoza prema trećoj zemlji. Naime, članak 5. stavak 4. te uredbe predviđa da organizatori i prijevoznici u slučaju „dugih putovanja između država članica i s trećim zemljama“ moraju poštovati obveze iz plana puta. Isto vrijedi i za obveze pregleda i dokumentacije koje se odnose na plan puta koje članak 8. stavak 2. navedene odredbe nameće skrbnicima životinja u slučaju dugog putovanja.
- 46 Naposljetku, kada se radi o obvezama prijevoznika koje proizlaze iz članka 6. stavaka 3. i 4. Uredbe br. 1/2005 da prevoze životinje u skladu s tehničkim pravilima navedenima u Prilogu I. toj uredbi i da povjere postupanje sa životinjama osoblju koje je upoznato s odgovarajućim odredbama iz Priloga I. i II. navedene uredbe, valja utvrditi da se te odredbe odnose općenito na prijevoz životinja i da ne prave nikakvu razliku prema kriteriju odredišta.
- 47 Stoga članak 14. Uredbe br. 1/2005 za prijevoze životinja s polazištem na području Unije i odredištem u trećim zemljama ne propisuje poseban sustav ovlaštenja koji bi se razlikovao od onoga koji se primjenjuje na prijevoze koji se odvijaju u Uniji.
- 48 Nadalje je potrebno podsjetiti da se glavni postupak odnosi na pitanje o tome moraju li svi navodi koji su predviđeni u Prilogu II. toj uredbi, a posebno oni koji se odnose na trajanja putovanja i odmor, biti u planu puta podnesenog nadležnom tijelu iz mjesta polaska u vezi s dijelom dugog putovanja iz glavnog postupka koje se odvija na državnom području trećih zemalja.

- 49 Na prvom mjestu valja navesti da članak 5. navedene uredbe, koji je posvećen planiranju prijevoza, u stavku 4. predviđa da putovanje mora biti utvrđeno u skladu s odredbama Priloga II. toj uredbi za svako dugo putovanje odnosnih životinja, uključujući ono za treće zemlje. U tu svrhu točka 3. podtočka b. tog priloga obvezuje organizatora dugog putovanja da nadležnom tijelu pošalje ispravno popunjen primjerak odjeljka 1. dnevnika puta koji se odnosi na plan putovanja.
- 50 Navodi iz navedenog odjeljka 1., koji se među ostalim odnose na predviđene točke za odmor, provoz ili izlaz (rubrika 6.), moraju obuhvaćati, kao što proizlazi iz pravne definicije pojma „putovanje“ iz članka 2. točke (j) Uredbe br. 1/2005, cjelokupan predviđeni prijevoz od mjesta polazišta do mjesta odredišta. Stoga u slučaju dugog putovanja za treće zemlje plan puta mora sadržavati takve navode kako za dio tog putovanja koji se odvija na području Unije, tako i za onaj koji se odvija na državnom području trećih zemalja.
- 51 Na drugom mjestu, u vezi sa zahtjevima koje ti navodi moraju ispuniti, iz članka 14. stavka 1. točke (a) podtočke ii. Uredbe br. 1/2005 proizlazi da je nadležno tijelo iz mjesta polaska dužno provjeriti može li se za prijevoz smatrati da je u skladu s tom uredbom. Kad je riječ o predviđenim trajanjima putovanja i odmora, iz planiranja putovanja koje proizlazi iz plana puta mora stoga proizlaziti da će predviđeni prijevoz poštovati ponajprije tehnička pravila koja se odnose na vremenske razmake između pojenja, hranjenja i trajanja putovanja i odmora navedenih u poglavlju V. Priloga I. navedenoj uredbi, koje je prijevoznik dužan poštovati na temelju članka 6. stavka 3. iste uredbe.
- 52 Glede toga treba navesti da je plan puta podvrgnut, prema tekstu članka 14. stavka 1. točke (a) podtočke ii. 1/2005, „odgovarajućim provjerama“ koje provodi nadležno tijelo iz mjesta polaska. Te provjere se provode prije dugog putovanja s polazištem na području Unije i odredištem u trećoj zemlji, i odnose se dakle samo na pitanje je li plan puta koji podnosi organizator „realan“ i „da [li] pokazuje“ da je prijevoz u skladu s tom uredbom. U okviru provjere „*ex ante*“ navedeno tijelo stoga raspolaže određenom marginom prosudbe koja mu omogućuje da na odgovarajući način vodi računa o neizvjesnostima koje uključuje dugo putovanje čiji se jedan dio odvija na državnom području trećih država.
- 53 Međutim, kao što je navela Komisija na raspravi pred Sudom, praksa koja se odnosi na dodjelu izvoznih subvencija na temelju Uredbe (EU) br. 817/2010 Komisije od 16. rujna 2010. o utvrđivanju detaljnih pravila u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 1234/2007 u pogledu zahtjeva za dodjelu izvoznih subvencija u vezi s dobrobiti živih životinja vrste goveda tijekom prijevoza (SL L 245, str. 16.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 57., str. 199.), koja uključuje *ex post* pregled zahtjeva koji se odnose na vremenske razmake napajanja, hranjenja i trajanje putovanja i odmora koji proizlaze iz Uredbe br. 1/2005, samo je pokazala da prijevozi životinja s polazištem iz Unije i odredištem u trećim zemljama nailaze na sustavne probleme u pogledu poštovanja tih zahtjeva na državnom području trećih zemalja. Osobito što se tiče stanja na državnom području Ruske Federacije, Komisija ne poznaje propis te treće države ili upravnu praksu njenih nadležnih tijela koja zabranjuje istovar životinja na točkama za odmor i provoz preko tog državnog područja.
- 54 Međutim, pod pretpostavkom da se pravo ili upravna praksa treće zemlje kroz koju se vrši provoz na provjerljiv i konačan način protive tomu da se u cijelosti poštuju određene tehničke posebnosti te uredbe, nadležno tijelo mjesta polaska je u okviru svoje margine prosudbe također ovlašteno prihvatiti realno planiranje prijevoza koji, među ostalim, u pogledu opremanja sredstava prijevoza i mjera koje su za to putovanje predviđene, pokazuje da će predviđeni prijevoz osigurati dobrobit životinja na razini koja je istovjetna navedenim tehničkim pravilima.
- 55 U svakom slučaju, navedeno tijelo na temelju članka 14. stavka 1. točke (b) Uredbe br. 1/2005, među ostalim ima pravo od organizatora zatražiti izmjenu plana odnosnog putovanja koja će osigurati da ono sadržava dovoljno točaka za odmor i provoz, tako da se može smatrati da će taj prijevoz poštovati navedene zahtjeve koji se odnose na vremenske razmake pojenja, hranjenja i trajanja putovanja i odmora.

- 56 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljena pitanja treba odgovoriti da članak 14. stavak 1. Uredbe br. 1/2005 treba tumačiti na način da, kako bi prijevoz odnosnih životinja koji uključuje dugo putovanje koje počinje na području Unije i koji se odvija izvan tog područja moglo odobriti nadležno tijelo u mjestu polaska, organizator putovanja mora podnijeti plan puta koji je s obzirom na mjere koje su predviđene za to putovanje realan i koji pokazuje da se odredbe te uredbe poštuju, uključujući za dio putovanja koji će se odvijati na državnom području trećih zemalja, pri čemu je navedeno nadležno tijelo ovlašteno, ako to nije slučaj, zahtijevati da se navedene mjere izmijene na način da se osigura poštovanje navedenih odredbi za cijelo to putovanje.

Troškovi

- 57 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (peto vijeće) odlučuje:

Članak 14. stavak 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2005 od 22. prosinca 2004. o zaštiti životinja tijekom prijevoza i s prijevozom povezanih postupaka i o izmjeni direktiva 64/432/EEZ i 93/119/EZ i Uredbe (EZ) br. 1255/97 treba tumačiti na način da, kako bi prijevoz domaćih kopitara, osim registriranih, i domaćih životinja govedih, ovčjih, kozjih i svinjskih vrsta, koji uključuje dugo putovanje koje počinje na području Europske unije i koje se odvija izvan tog područja, moglo odobriti nadležno tijelo u mjestu polaska, organizator putovanja mora podnijeti plan puta koji je s obzirom na mjere koje su predviđene za to putovanje realan i koji pokazuje da će se odredbe te uredbe poštovati, uključujući za dio putovanja koji će se odvijati na državnom području trećih zemalja, pri čemu je navedeno nadležno tijelo ovlašteno, ako to nije slučaj, zahtijevati da se navedene mjere izmijene na način da se osigura poštovanje navedenih odredbi za to cijelo putovanje.

Potpisi